

УДК 347.73

ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СТАВОК ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ У ІТАЛІЙСЬКІЙ, ПОЛЬСЬКІЙ ТА ЧЕСЬКІЙ РЕСПУБЛІКАХ

Шаренко М.С., к. ю. н.,
доцент кафедри фінансового права
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

У дослідженні проведений порівняльно-правовий аналіз правого регулювання ставок податку на додану вартість відповідно до законодавства Польської, Чеської та Італійської Республік. Автором детально проаналізовано правове регулювання ставок податку на додану вартість за італійським, чеським, польським та трохи за українським законодавством. Ця робота є одним із перших порівняльно-правових досліджень непрямого оподаткування Італійської, Польської та Чеських Республік – країн-членів Європейського Союзу, членом якої Україна давно мріє стати, тому нашій країні буде корисно перейняти досвід наших колег із сусідніх держав, щоб при бажанні якісно адаптувати українське податкове законодавство до норм Європейського Союзу.

Ключові слова: податок на додану вартість, ставка податку, Чеська Республіка, Італійська Республіка, Польська Республіка.

В даному дослідженні проведено порівняльно-правовий аналіз правого регулювання ставок податку на додану вартість відповідно до законодавства Польської, Чеської та Італійської Республік. Автором детально проаналізовано правове регулювання ставок податку на додану вартість за італійським, чеським, польським та трохи за українським законодавством. Данна робота являється одним із перших порівняльно-правових досліджень непрямого оподаткування Італійської, Польської та Чеських Республік – країн-членів Європейського Союзу, членом якого Україна давно мріє стати, тому нашій країні буде корисно перейняти досвід наших колег із сусідніх держав, щоб при бажанні якісно адаптувати українське податкове законодавство до норм Європейського Союзу.

Ключевые слова: налог на добавленную стоимость, ставка налога, Чешская Республика, Итальянская Республика, Польская Республика.

Sharenko M.S. COMPARATIVE LEGAL ANALYSIS OF LEGAL REGULATION OF RATES OF VALUE ADDED TAX IN ITALY, POLAND AND CZECH REPUBLICS

In this study conducted comparative-legal analysis of legal regulation of rates of value added tax in accordance with legislation of Polish, Czech and Italian Republics. The author analyzed legal regulation of rates of value added tax for Italian, Czech, Polish and a little bit Ukrainian legislation. This work is one of first comparative legal studies indirect taxation Italian, Polish and Czech Republics – member countries of European Union, whose member Ukraine has long dreamed of becoming, so our country will be useful to learn from experience of our colleagues from neighboring States to efficiently adapting Ukrainian tax legislation to European Union norms.

Key words: value added tax, tax rate, Czech Republic, Italian Republic, Republic of Poland.

Постановка проблеми. Італійська, Польська та Чеська Республіки є членами Європейського Союзу. Податкове законодавство цих країн добре адаптовано до норм Союзу, яке більш просте та лояльне до платників податків, ніж українське, тому, на наш погляд, Україна може перейняти досвід цієї країни, бо питання євроінтеграції України хвилює майже кожного громадянина незалежної України, який бажає, щоб наша країна стала процвітаючою, економічно успішною. Але щоб створити країну мрій, слід кардинально адаптувати українське законодавство до норм Європейського Союзу.

Ця робота присвячена податку на додану вартість, який існує у всіх країнах Європейського Союзу. Він є головним непрямим податком із наповнення бюджету, який сплачується споживачем до бюджету на кожному етапі виконання робіт, виробництва товарів, надання послуг, та входить у ціну реалізації товарів, виконання робіт та надання послуг і виступає частиною новоствореної вартості

[1, с. 376]. Він відраховується тільки з різниці між ціною реалізації і ціною придбання, тобто з суми, на яку при цьому збільшується ціна товару, а платник сплачує постачальнику вартість, що включає суму даного податку, і сам теж отримує оплату за товар, що включає суму даного податку, а після він відраховує до бюджету різницю між заплаченою та отриманою сумами податку.

Ступінь розробленості проблеми. Цьому питанню присвячені праці таких відомих українських та закордонних вчених, як Л.К. Воронова, М.В. Карасьова, М.П. Кучерявенко, О.Ю. Грачева, Н.І. Хімичева, М.О. Вавилова, С.Г. Пепеляєв, Ю.О. Крохіна, Г.В. Бех, С.М. Севастьянов, О.Б. Шувалова, Томаш Гавел, Антонелло Скорку та інші, але, не дивлячись на великі досягнення у дослідженнях даної проблеми, наукові та практичні дані, поза всіляким сумнівом, потребують подальшого більш детального вивчення і вдосконалення.

Новизна даного дослідження полягає в тому, що воно є одним із перших порівняль-

но-правових досліджень непрямого оподаткування Італійської, Польської та Чеських Республік – країн-членів Європейського Союзу, членом якої Україна давно мріє стати, тому нашій країні буде корисно перейняти досвід наших колег із сусідніх держав, щоб при бажанні якісно адаптувати українське податкове законодавство до норм Європейського Союзу.

Метою дослідження є порівняльно-правовий аналіз правового регулювання ставок за італійським, чеським та польським законодавством.

Виклад основного матеріалу. Кожна країна Європейського Союзу сама вправі встановлювати ставки податку на додану вартість, тому не існує єдиної ставки для всіх країн, які є членами Європейського Союзу, а існує лише мінімальний ліміт базової ставки податку, і він не може бути менше 15%, а ліміт зниженої ставки, яка застосовується для пільгових товарів (робіт, послуг), не може бути нижчим 5%, але на певні товари дозволені більш низькі ставки [2].

Італійська Республіка застосовує базову та знижені ставки податку на додану вартість. Базова ставка, яка складає 22%, застосовується при оподаткуванні всіх товарів та послуг, до яких не застосовуються знижені ставки податку на додану вартість, що становлять 10% та 4% [3]. Отже, у Італії ставку податку на додану вартість у 4% застосовують на товари і послуги, пов'язані з постачання продуктів першої необхідності, наприклад, молочні вироби, мука, масло та інші продукти, медичне обладнання, туристичний сервіс, друкарсько-видавничі товари й послуги, операції з продажу та обслуговування нерухомості, яка потребує реконструкції, та інше. Ставку 10% застосовують на товари і послуги, пов'язані з постачанням ліків, продуктів не першої необхідності, наприклад, м'ясо, риба та інші продукти, постачання для внутрішнього користування електроенергії, нафти та інше. Варто відмітити, що звільняються від сплати податку на додану вартість, по-перше, при експорті товарів, робіт та послуг, по-друге, доходи з продажу житлових будинків неріелторськими та небудівельними компаніями [3; 4].

У Польській Республіці також застосовують базову та знижені ставки податку на додану вартість. Знижені ставки податку становлять 8%, 7%, 5% та 0% [5], а базова ставка складає 23%, яка застосовується при оподаткуванні всіх товарів та послуг, до яких не застосовуються знижені ставки податку на додану вартість [6]. Нульову ставку податку на додану вартість застосовують, по-перше, на товари, що експортуються до країн Європейського Союзу; по-друге, на послуги, які фінансує Європейський Союз; по-третє, при поставках засобів повітряного транспорту, а також запасних частин до них та бортового обладнання для авіаперевізників, які виконують перевезення в міжнародному транспорті та інше. Ставку податку на додану вартість у 5% застосовують на товари і послуги, пов'язані з землеробством, на книги на всіх фізичних носіях та газети, та інше. Ставка 8% застосовується польським законодавством для імпорту предметів мистецтва, колекційних та античних предметів,

для доставки будівельних робіт, ремонтів і модернізації та інше, а ставку 7% застосовують посередники, які купують товари у селян, які розраховуються з податковою службою раз на рік, сплачуючи платіж, розмір якого не залежить від їх обороту та прибутку [7].

А у Чеській Республіці застосовують базову та знижену ставки податку на додану вартість. Базова ставка складає 21% і застосовується при оподаткуванні всіх товарів та послуг, до яких не застосовується знижена ставка податку на додану вартість, а знижена ставка податку, яка становить 15%, застосовується до таких товарів та послуг [8]: дитячі автокрісла; книги, брошури, газети та журнали, в яких реклама не перевищує 50% загальної площі; іжа та безалкогольні напої; зрізані квіти і декоративна зелень, живі дерева та інші рослини разом з їх корінням, цибулинами та насінням; деревина у вигляді колод, гілок, хмизу або в аналогічних формах, яка використовується в якості палива; медичні прилади та фармацевтичні препарати для діабетиків; медичні прилади для особистого використання інвалідами; ремонт інвалідних колясок; збір, транспортування, підготовка та утилізація побутових відходів; збирання і оброблення стічних вод, у тому числі інших послуг, пов'язаних із цією діяльністю; очищення та розподілення води по трубопроводах; використання закритих і відкритих спортивних споруд для занять спортом; послуги тренажерних залів і фітнес-центрів; послуги турецької лазні, сауни, парової лазні, соляних печер; послуги, пов'язані з експлуатацією парків відпочинку та пляжів та інші послуги [8].

Висновки. Таким чином, підсумовуючи вищезазначене, слід відмітити, що Італійська, Польська та Чеська Республіки застосовують декілька знижених ставок податку на додану вартість на дуже широке коло товарів, надання послуг та виконання робіт, ніж Україна, яка застосовує знижену ставку лише на лікарські засоби, які дозволені для виробництва, застосування на території нашої країни, та медичного обладнання, дозволених для застосування у межах клінічних випробувань, дозвіл на проведення яких надано Міністерством охорони здоров'я України [9]. Отже, у Чеській Республіці застосовується лише два різновиди ставок податку на додану вартість: базова, яка складає 21%, та знижена ставка у розмірі 15% [8]. У Польській Республіці базова ставка податку складає 23%, та є знижені ставки у розмірі 8, 7, 5 та 0% [5], а у Італійській Республіці базова ставка податку на додану вартість складає 22% та знижені ставки у розмірі 10% та 4% [3]. В Україні базова ставка податку на додану вартість складає 20%, а знижена лише 7% [9]. Нульову ставку податку на додану вартість італійці, поляки та чехи застосовують на дуже велике коло послуг, товарів та виконання робіт, що не скажеш про Україну. Ще однією вагомою перевагою цих країн є те, що за останні декілька років вони змогли зробити свої економіки могутніми, своє населення більш економічно-успішним, а країни одними із найулюбленіших країн для ведення бізнесу і, поза всяким сумнівом, нам – українцям, є чому повчитися у них і перейняти їх досвід.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Податкове право України : підручник / М.П. Кучерявенко. – Х. : Право, 2013. – 536 с.
2. Council Directive on Common System of Value Added Tax 2006/112/EC // of 28 November 2006. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eurlex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?qid=1446498961839&uri=CELEX:32006L0112>.
3. Imposta sul valore aggiunto // informazioni da Wikipedia, l'enciclopedia gratuita. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://it.wikipedia.org/wiki/Imposta_sul_valore_aggiunto.
4. Decreto del Presidente Della Repubblica // 26 ottobre 1972, n. 633. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.normattiva.it/atto/caricaDettaglioAtto?atto.dataPubblicazioneGazzetta=1972-11-11&atto.codiceRedazionale=072U0633&currentPage=1>.

5. Podatek od towarów i usług // z Wikipedii. bezpłatnej encyklopedii. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://pl.wikipedia.org/wiki/Podatek_od_towarow_i_uslug.
6. Ustawa o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw // z dnia 8 listopada 2013 r. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://isap.sejm.gov.pl/DocWnload?id=WDU20130001608&type=1>.
7. Ustawa o podatku od towarów i usług // z dnia luty 2014 r. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ustawa.ws/podatek_od_towarow_i_uslug/.
8. Základ a sazba daně // z finance.cz. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.finance.cz/dane-a-mzda/dph-a-spotrebnidane/dph/zaklad-a-sazba-dane/>.
9. Податковий кодекс України : від 02.12.2010 р., № 2755-VI // Голос України. – 04.12.2010. – № 229.

УДК 342.925:(347.956/957:342.729) (477)

ОСКАРЖЕННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ У ПРОВАДЖЕННЯХ ЩОДО РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА МИРНІ ЗІБРАННЯ

Шкарнега О.С., аспірант
кафедри адміністративного та фінансового права
Національний університет «Одеська юридична академія»

Стаття присвячена практичним аспектам оскаржень судових рішень у провадженнях щодо реалізації права на мирні зібрання. Підкреслені нагальні проблеми у загальному плані, здійснено акцент на конкретних рішеннях апеляційних та касаційних адміністративних судів. Виділено авторське бачення вирішення основних проблем.

Ключові слова: адміністративний процес, судове оскарження, апеляційна інстанція, касаційна інстанція, мирні зібрання.

Статья посвящена практическим аспектам обжалованных судебных решений в производствах по реализации права на мирные собрания. Подчеркнуты насущные проблемы в общем плане, осуществлен акцент на конкретных решениях апелляционных и кассационных административных судов. Выделено авторское видение решения основных проблем.

Ключевые слова: административный процесс, судебное обжалование, апелляционная инстанция, кассационная инстанция, мирные собрания.

Shcarnega O.S. APPEAL COURT DECISIONS IN PROCEEDINGS FOR RIGHT TO PEACEFUL ASSEMBLY

The article is devoted to practical aspects of judicial decisions in appeals proceedings on right to peaceful assembly. Emphasized urgent problems both in general terms and made specific emphasis on appellate and cassation decisions of administrative courts. Highlight author's vision for solving basic problems.

Key words: administrative process, judicial review, appeal, cassation, peaceful assembly.

Постановка проблеми. Актуальність теми виражається в тому, що в нашій державі гарантоване право людини і громадянина на судовий захист, закріплене в частині другій статті 55 Конституції України, згідно з якою кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб. Ніхто не може бути позбавлений права на розгляд його справи в адміністративному суді, до підсудності якого вона віднесена (ч. 4 ст. 6 КАС України). Таке законодавче закріплення вказаного права свідчить про належне гарантування в Україні права на судовий захист. Викладене також підтверджує важливість оскарження судового рішення в адміністративній справі для захисту прав, свобод та інтересів людини і громадянина неупередженим судом.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до даних Єдиного реєстру судових рішень України в апеляційній та касаційній інстанціях існує майже 311 судових рішень по справах щодо реалізації права на мирні зібрання. Ми проаналізували судові рішення апеляційних судів та Вищого адміністративного суду за 2010–2013 роки. Дані за 2014 та 2015 роки в реєстрі не відображені, що, вочевидь, викликане загостренням суспільно-політичної ситуації і переоцінкою судових рішень, винесених за цей період.

Однією із особливостей розгляду даних категорій справ в апеляційній та касаційній інстанціях є те, що сторони відносно рідко оскаржують постанови судів, і на це є ряд причин. По-перше, найчастіше суди вирішують такі справи напередодні відповідного заходу, тож оскарження зазвичай втрачає